

Buurtprofiel *Wishi*

Een beeld van de zone Wishi te Curaçao

Buurtprofiel Wishi

Zone 47

Anno 2012

Beeld van de zone Wishi te Curaçao

*Si mi sa mi pasado
i mi presente mi por
skohe mi futuro!*

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**

*Dit project is gefinancierd middels Nederlandse Ontwikkelingsgelden
beheerd door USONA.*

Voorwoord:

Het project “Buurtprofielen” is een initiatief van het voormalige overheidsdienst Sociaal Kennis Centrum.

Het project is gestart als kwalitatief deelonderzoek van de “Buurtmonitor” welke een kwantitatieve beschrijving geeft van de buurt met daarin de belangrijkste domeinen opgenomen. Al tijdens de informatiebijeenkomsten met de wijkvertegenwoordigers is de behoefte gebleken om in de vorm van buurtprofielen een totaalbeeld van de wijken vast te leggen.

Buurtprofielen hebben als doel inzicht te verschaffen in het ontstaan van de wijken en in de huidige situatie en het in kaart brengen van de relevante ontwikkelingen.

Met de realisatie van buurtprofielen wil het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn zijn bijdrage leveren aan een integrale wijkaanpak op Curaçao. Door relevante gegevens over de wijken te verzamelen en deze op een gestructureerde wijze te presenteren komt er meer informatie beschikbaar over de situatie in de wijken, kan beter ingespeeld worden op de daadwerkelijke behoeftes van de bewoners en kunnen gerichte acties worden ondernomen ter oplossing van gesignaleerde problemen en ter realisering van geformuleerde doelstellingen.

De buurtprofielen hebben als ondertitel meegekregen:

Si mi sa mi pasado i mi presente mi por skohe mi futuro!

Door het verleden te kennen en het heden in kaart te brengen kunnen we onze toekomst gericht bepalen.

Voor u ligt het buurtprofiel van de zone Wishi. Wij hopen dat een ieder die geïnteresseerd is in deze zone baat zal hebben bij dit buurtprofiel.

Inhoudsopgave:

Inleiding

Voorwoord

- 1. Inleiding**
- 2. Geografische positionering**
- 3. Historie**
- 4. Sociaal economische en demografische kenmerken**
- 5. Sociale participatie**
- 6. Sociaal Kapitaal**
- 7. Leefbaarheid**
- 8. Veiligheid**
- 9. Gezondheid**
- 10. Sociale kaart**
- 11. Wensen en behoeften van bewoners**
- 12. Wijkontwikkeling**

Bijlage 1: Profiel zone Wishi

Bijlage 2: Geraadpleegde informanten

Bijlage 3: Geraadpleegde informatiebronnen

---

1. Inleiding:

In het buurtprofiel worden relevante ontwikkelingen gesignaleerd waarbij de bewoners aangeven hoe ze deze ontwikkelingen beleven. Zo worden objectieve en subjectieve data met elkaar gecombineerd.

In dit buurtprofiel wordt in hoofdstuk 2 allereerst aandacht besteed aan de geografische positionering. Hierin wordt aan de hand van de op Curaçao algemeen gangbare zone-indeling, de grenzen van de zone Wishi weergegeven en wordt aangegeven welke wijken onderdeel vormen van deze zone. Hierna volgt in hoofdstuk 3 een historische schets van de wijken waarbij wordt stil gestaan bij hun ontstaan en ontwikkeling in de tijd. In hoofdstuk 4 komen de sociaal- economische en demografische kenmerken aan de orde.

In de hoofdstukken 5 tot en met 9 wordt achtereenvolgens stil gestaan bij de aspecten participatie, sociaal kapitaal, leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. In hoofdstuk 10 wordt door middel van een sociale kaart de voorzieningen en organisaties die in de wijken aanwezig zijn, aangegeven. Hoofdstuk 11 geeft een overzicht van de wensen en behoeften van de bewoners ten aanzien van de wijken. Hoofdstuk 12 besteedt aandacht aan overige relevante ontwikkelingen in de wijken.

Een cijfermatige samenvatting van het gepresenteerde buurtprofiel is in bijlage 1 opgenomen samen met overige kwantitatieve relevante informatie. Hierbij geldt dat de meeste cijfers ontleend zijn aan de Census 1992, de Census 2001 en de Buurtmonitor van 2007. De personen die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van dit profiel worden in bijlage 2 vermeld terwijl bijlage 3 een overzicht geeft van de geraadpleegde informatiebronnen.

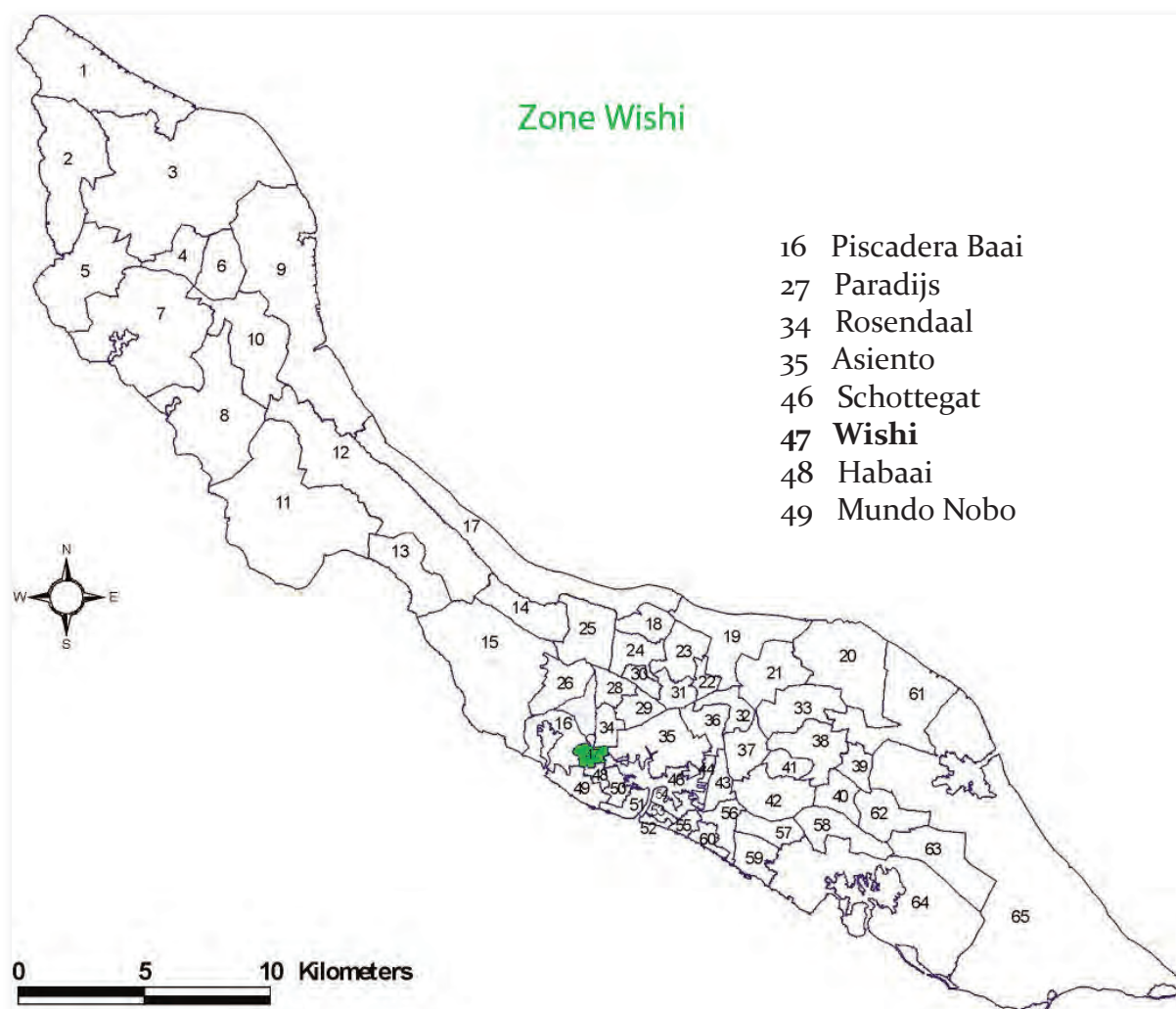

2. Geografische positionering

Buurt: Wishi

Zonegebied: 47

Code: 5514

De zone Wishi wordt omringd door de zones Piscadera Baai (16) in het westen, Paradijs (27) en Rosendaal (34) in het noorden, Asiento (35), Schottegat (46) en Habaai (48) in het oosten en Mundo Nobo (49) in het zuiden.

De zone Wishi omvat de wijken Sucasa, Wishi, Marchena en Sans Souci

De volgende straten behoren tot de zone: Faradaystraat 4-20, 22-46, Veerisweg, Schottegatweg West 2-120, 83-89, 130-132, Balkanweg 12-30, Oeralweg, de wijk Kas Chikitu, Weg naar Westpunt 6-8, La Plataweg, Yuconweg, Tocantinoweg, Atratoweg, Oude Nijlweg, Nijlweg 36-44, Coloradoweg, Congoweg, Nigelweg, Hudsonweg, Missouriweg, Apureweg, Sint Lawrenceweg, Caroniweg, Paranaweg, Maranonweg, Caucaweg, Orinocoweg, Amazoneweg en Franklin D. Rooseveltweg 98

---

3. Historie

Wishi ontleent zijn naam aan een vroegere Landhuis “Our wish”. Er was een periode dat de zone ook werd aangeduid met “Juicio”. De wijken in deze zone zijn in de jaren dertig ontstaan. Het ontstaan van deze wijken hangt nauw samen met de komst van de olieraffinaderij. De komst van “Shell” betekende een forse toename van de werkgelegenheid. Veel mensen van zowel Banda ‘bou als het buitenland die bij Shell kwamen werken hadden onderdak nodig. Deze gezinnen, vaak geholpen door familie en vrienden, bouwden zelf hun huizen en zo ontstonden er veel nieuwe buurten bij en rond het Schottegat. De wijken Wishi en Marchena bekleden in dit gebied een centrumfunctie.

Het hele gebied Wishi was eigendomsgrond van de grootgrondbezitter wijlen dhr Cesar Mansur. Het land was tot voor kort in bezit van de kinderen Ellessais.

De wijken uit de zone Wishi werden veelal beschouwd als achterstandsbuurtten. In Wishi zijn de huizen en wegen niet volgens een vooropgesteld bouwplan gebouwd en aangelegd. Ook zijn er geen straatnamen. Conform het CBS onderzoek “Leefsituatie in enkele achterstandsbuurtten van Curaçao; historische achtergronden en statistische feiten” van 2004 worden de wijken gekenmerkt door een slechte infrastructuur, veel leegstand, slechte wegen en onvoldoende straatverlichting. Naast deze infrastructurele problemen is er ook sprake van verval van normen en waarden, werkloosheid en overige sociale problemen zoals veel alleenstaande moeders, drop-outs en drugsproblematiek. Voorts wordt de buurt als onveilig ervaren. Het leefklimaat van de zone Wishi wordt sterk beïnvloed door de aanwezigheid van de raffinaderij. De zone Wishi heeft dan ook een concreet milieuprobleem, met ongezonde zwavelwalm van de raffinaderij die dankzij de continue Noordoost passaat altijd over deze wijken trekt.

Mede door de hierboven beschreven problemen van de buurt werden de wijken Wishi en Marchena altijd genoemd als het ging om wijkverbetering. De pogingen het leefklimaat te verbeteren dateren van reeds eind jaren zestig.

In 1995 is naar aanleiding van het bezoek van Minister Kok uit Nederland een programma opgesteld voor een complete verbetering van de fysieke en sociale omstandigheden in de wijk. Slechts een klein deel van dit programma is uitgevoerd. De wijkbewoners achten het dan ook nog steeds wenselijk om de projecten die indertijd zijn geïdentificeerd alsnog uit te voeren.

De Rex bioscoop heeft een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van de buurten. Eerst was er een kleermaker en radioreparateur op het terrein. In de jaren 70 bouwde de jeugd de leegstaande Rex bioscoop om tot een artistiek trefcentrum voor jongeren, een zogeheten ‘high flying park’. De Rex bioscoop was in 1975 dan ook een thuisbasis van waaruit veel activiteiten werden georganiseerd.

Na een brand in het gebouw bleef de Rex bioscoop als een stille bouwvallige getuige van de vele activiteiten totdat het terrein door dhr. Boy Martina is opgekocht. Tegenwoordig kennen we daar de Marchena Hardware.

Zicht vanuit Wishi op de Raffinaderij

Zicht vanuit Marchena op de Raffinaderij

4. Sociaal economische en demografische kenmerken

Aantal inwoners

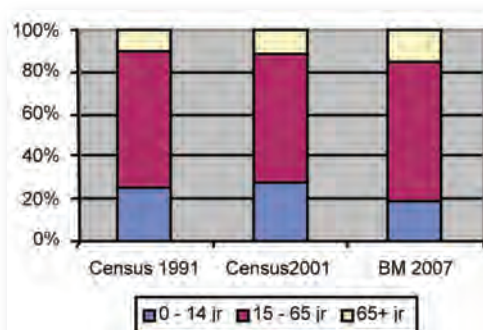
Conform de volkstelling van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) had Wishi in 1992 2262 inwoners. In 2001 was dit aantal met 16% gedaald tot 1899 personen. Deze daling kwam overeen met de trend die waarneembaar was in de meeste zones van Curaçao gedurende de periode 1992 – 2001.

In 2001 was de bevolkingsdichtheid van Wishi 1844 bewoners/ km².

Bewonerssamenstelling

Uit onderstaande figuur blijkt dat over de periode 1991 - 2001 de groep jongeren (0-14 jaar) lichtelijk is toegenomen evenals de groep ouderen (65-plussers). De groep volwassenen (15-65 jaar) is afgenomen. Over de periode 2001 – 2007 neemt de groep ouderen verder toe terwijl de groep jongeren juist afneemt. Deze tendens komt overeen met het vergrijzing-proces welke zich sinds enkele jaren op Curaçao heeft ingezet.

Figuur 1: Relatieve leeftijdsverdeling Wishi

Curaçao kende in 1992 een sexratio (= aantal vrouwen per 100 mannen) van 111. In 2001 is deze toegenomen tot 116. De sexratio van Wishi was redelijk constant in deze periode. Per 100 mannen waren er in Wishi in 1992 en 2001 respectievelijk 114 en 113 vrouwen. Conform de Buurtmonitor is deze ratio echter gestegen tot 122 in het jaar 2007.

Het aandeel allochtonen in de zone Wishi groeit gestaag. De Censustransparanties van CBS laten zien dat dit aandeel welke in 1992 10.6% bedroeg in 2001 is gestegen tot 17.1%. Conform de schatting van de Buurtmonitor is dit aandeel in 2007 nog verder gestegen naar circa 20%. Het aandeel van allochtonen in Wishi ligt hiermee iets hoger dan het gemiddelde van de 12 bestudeerde wijken in de Buurtmonitor. De groep allochtonen in Wishi bestond in 2007 voornamelijk uit mensen van de Dominicaanse Republiek (ruim 48%).

*Tabel 1: Bevolkingssamenstelling van Wishi naar geboorteland in percentages
(in vergelijking tot de 12 bestudeerde wijken in de Buurtmonitor 2007)*

	Totaal	Wishi
Curaçao	82,5	78,1
Ov. NA & Aruba	2,8	1,9
Nederland	2,8	2,1
Dominicaanse Rep.	5,2	9,7
Haiti	1,6	2,7
Jamaica	0,6	0,4
Colombia	2,4	2,9
Venezuela	0,5	0,6
Suriname	0,7	0,8
Overige & onbekend	0,9	0,8
Totaal	100,0	100,0

Gezinsstructuren

21.4% van de gezinnen in Wishi was in 1992 een éénpersoonhuishouden. Dit percentage nam in 2001 toe tot 24.5% en steeg in 2007 verder tot 30.4%. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, liggen deze percentages hoger dan de voor Curaçao geldende percentages.

Tabel 2: Percentages éénpersoonhuishoudens Wishi

	Census 1992	Census 2001	Buurtmonitor 2007
Wishi	21,4%	24,5%	30,4%
Curaçao	15,7%	20,7%	23,3%

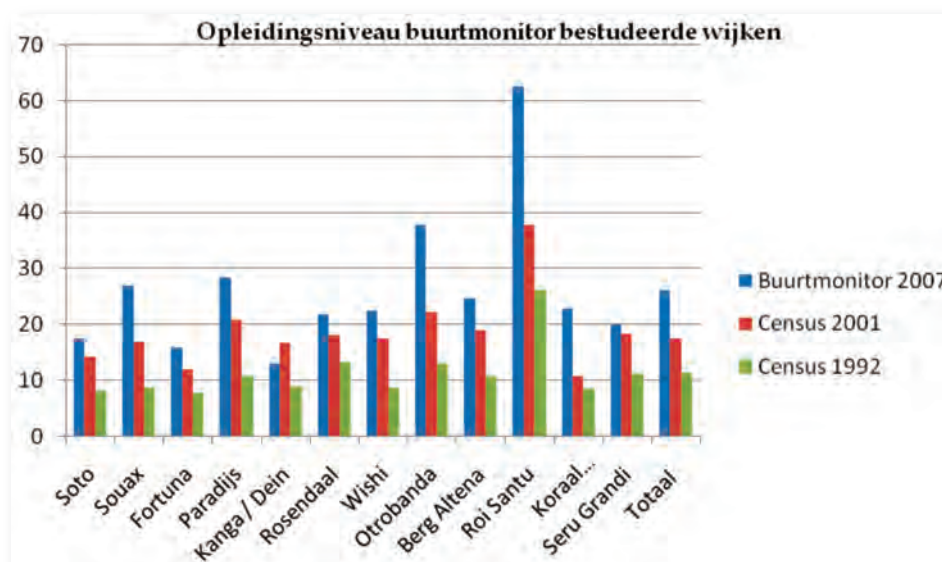
*Dit percentage heeft slechts betrekking op de 12 bestudeerde aandachtswijken in de Buurtmonitor

Ruim 26% van alle 60-plussers in Wishi woont alleen. Dit is bijna 3 procentpunten meer dan het gemiddelde (23.5%) van de 12 bestudeerde aandachtswijken in de Buurtmonitor 2007. De 26% 60-plussers dat alleen woont, vormt 47% van alle eenpersoonshuishoudens in Wishi.

Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau –gedefinieerd als het aantal mensen met een hogere opleiding voor ieder 100 personen met een gevolgdde lage opleiding- is in de periode 1992 – 2007 geleidelijk aan gestegen. Dit komt overeen met de ontwikkeling bij de meeste bestudeerde aandachtswijken in de Buurtmonitor 2007.

Figuur 2: Opleidingsniveau Buurtmonitor bestudeerde wijken

Met een gemiddelde van 22.5% in 2007 blijft het opleidingsniveau in Wishi achter op het opleidingsniveau van de 12 bestudeerde aandachtswijken (gemiddeld 26%)

Tienermoederschap

Op Curaçao is er sprake van een groot aantal tienermoeders. Een recent door de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg uitgebracht onderzoek wijst uit dat jong moeder worden grote gevolgen heeft voor het sociaal -economisch toekomstperspectief van deze jonge vrouwen. Het ontplooiën van een stabiele toekomst met persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden en een arbeidscarrière wordt sterk bemoeilijkt. Bovendien ontstaat vaak een moeilijk te doorbreken vicieuze cirkel; een meisje van wie de moeder een tienermoeder is, heeft ongeveer een acht keer grotere kans als elk willekeurig ander meisje om zelf ook tienermoeder te worden.

In de 12 bestudeerde wijken van de Buurtmonitor 2007 was 7,8% van tienermeisjes (leeftijd van 15 t/m 19 jaar) al moeder. Hierbij scoort de wijk Wishi het hoogst met 14.3%. Voorts is Wishi één van de wijken met het hoogste percentage van vrouwen (van 13 jaar en ouder) die hun eerste kind tussen 13 en 19 jaar hebben gekregen.

Sociaal-economische situatie

Het gemiddelde inkomen van een huishouden in Wishi bedroeg in 1992 NAf. 2.136, Dit gemiddelde inkomen was in 2001 gedaald tot NAf. 2098,--. Voor beide onderzochte jaren was het gemiddelde inkomen van een huishouden in Wishi lager dan het gemiddelde van Curaçao. Een huishouden van Curaçao had in de jaren 1992 en 2001 een gemiddeld inkomen van NAf. 3.451,-- respectievelijk NAf.3.701, --.

Ook op het aantal onderstandtrekkers scoorde Wishi minder goed. Het aantal onderstandtrekkers in Wishi was in 1992 en 2001 9.9% respectievelijk 13.3% vergeleken met 6.3% respectievelijk 8.2% voor Curaçao.

5. Sociale participatie

De maatschappelijke participatie is één van de thema's die in de Buurtmonitor gebruikt wordt om de leefkwaliteit in de wijken te meten. Het gaat hierbij onder meer om deelname aan onderwijs, arbeidsmarkt, sport, vrijetijdsbesteding en kerkdiensten.

Rooms Katholieke Kerk Santa Theresita te Wishi

Schoolparticipatie

Schoolparticipatie van 6 tot en met 14 jarigen is op Curaçao hoog tot bijna volledig. Conform de Buurtmonitor 2007 was de participatie in de 12 aandachtsgebieden 98.7%. Wishi bleek echter de wijk te zijn met het laagste percentage (96.6%).

De schoolparticipatie van 15 tot en met 19 jarigen is voor heel Curaçao minder, maar vertoont sinds vele jaren een stijgende trend. In 1992 en 2001 was de schoolparticipatie op Curaçao 72.5% respectievelijk 81.5%. Conform de Buurtmonitor was de schoolparticipatie van deze groep in Wishi 85%.

Het aandeel van 13-14-15 jarigen (kinderen die minstens 1 keer zijn blijven zitten in het basisonderwijs) op Curaçao vertoonde in de periode 1992 – 2001 een daling van 26.2% naar 19.2%. Ook voor Wishi vertoont dit percentage een dalende trend. Wel is het zo dat het

aantal zittenblijvers in Wishi voor alle onderzochte jaren hoger ligt dan het gemiddelde van Curaçao respectievelijk van de wijken die bestudeerd zijn in de Buurtmonitor 2007.

Tabel 3: Aandeel 13-14-15 jarigen in het basisonderwijs (Zittenblijversproblematiek

	Census 1992	Census 2001	Buurtmonitor 2007
Wishi	37,2%	32,7%	30,8%
Curaçao	26,2%	19,2%	28,3%

*Dit percentage heeft slechts betrekking op de 12 bestudeerde aandachtswijken in de Buurtmonitor

Arbeidsparticipatie

Wishi kende in 2007 een iets hoger percentage werkenden (40.2%) vergeleken met het gemiddelde van de 12 onderzochte aandachtswijken in de Buurtmonitor (39.8%).

Het percentage werkenden in Wishi ligt echter wel lager dan het gemiddelde van Curaçao zoals gemeten in het Arbeidskrachten Onderzoek 2006 van CBS (49.4%).

Voor wat betreft het werkloosheidspercentage scoort Wishi slechter dan het gemiddelde van de Buurtmonitor (23.5% versus 19.9%). Het werkloosheidspercentage van Wishi in 2007 is ook veel hoger dan het werkloosheidspercentage van Curaçao een jaar eerder (14.7%).

Voor wat betreft het aandeel economisch niet-actieven (personen van 15 jaar en ouder die aangeven noch werkzaam, noch werkzoekend te zijn) scoort Wishi beter dan de 12 aandachtswijken in de Buurtmonitor (41.4% versus 44.3%). Dit percentage ligt echter hoger dan het gemiddelde van Curaçao een jaar eerder zoals gemeten in het Arbeidskrachten Onderzoek 2006 van CBS (36.7%)

Deelname aan Sport

Het percentage van mensen van 4 jaar en ouder in de 12 bestudeerde wijken in de Buurtmonitor dat aangeeft minstens 1 keer per week te sporten is 19.4%. Wishi scoort lager, namelijk 15%. Gemiddeld genomen sporten vrouwen relatief weinig in de bestudeerde wijken (slechts 12.3%). Hierbij is Wishi een van de buurten met het laagste percentage te weten 6.6%.

Parke Ibi Scoop (Voetbalveld) in Wishi

Multifunctioneel Sportveld in Marchena

Overige vrijetijdsactiviteiten

60% van de mensen in de aandachtswijken die bestudeerd zijn in de Buurtmonitor van 2007 geeft aan minstens 1 keer per maand uit te gaan. Het percentage van Wishi ligt ook op 60%.

11.5% van de ondervraagde mensen in Wishi (van 18 jaar en ouder) geeft aan actief te zijn als vrijwilliger. Dit is niet veel verschillend van het gemiddelde van de bestudeerde wijken welke 12.8% bedroeg.

Het gemiddelde van de ondervraagde mensen in de 12 bestudeerde wijken dat aangeeft iets aan een hobby of andere vrijetijdsactiviteit te doen is 50%. In Wishi is dit percentage hoger namelijk 63%.

Renovatie Buurtcentrum Wishi/Marchena (2012)

Sociale participatie conform de wijkvertegenwoordigers

De wijkvertegenwoordigers van de wijk Wishi/Marchena geven aan dat de mate waarin de wijkbewoner actief participeert aan wijkactiviteiten in de loop der tijd minder is geworden. Vroeger werden activiteiten goed bezocht en leken bewoners geïnteresseerd te zijn in de ontwikkeling en verbetering van de wijk. Thans is de betrokkenheid van de bewoners minder. De wijkvertegenwoordigers schrijven dit toe aan het feit dat de wijk veel buitenlanders kent die slechts voor een korte periode in de wijk wonen. Het vermoeden is dan ook dat

---

ze geen binding hebben met de wijk en zich om deze reden niet geroepen voelen om zich in te zetten voor de wijkprojecten.

Stichting Pro Alfa gevestigd in Wishi

6. Sociaal Kapitaal

Met Sociaal kapitaal wordt bedoeld op de sociale netwerken en de wederkerigheid van contacten tussen mensen, vrienden, burens maar ook vreemden, alsook het onderlinge vertrouwen dat daaruit voortvloeit. Een van de aspecten van sociaal kapitaal is dus het vertrouwen in de mensen in je omgeving. De mate van vertrouwen is o.a. belangrijk voor de capaciteit van een collectiviteit om aan de verbetering van hun eigen leef- en woonklimaat te werken.

Vertrouwen

Als indicatoren voor dit vertrouwen worden in de Buurtmonitor de volgende 4 soorten vertrouwen gemeten:

- graad van vertrouwen in “voor het individu belangrijke anderen”, oftewel vertrouwen in mensen zoals je naaste burens, je huisarts en je collega’s;
- graad van vertrouwen in “willekeurige anderen”, oftewel vertrouwen in bijvoorbeeld willekeurige jongelui of ouderen in je omgeving;
- graad van vertrouwen in “vertegenwoordigers van maatschappelijke instituties” die actief zijn in je omgeving, zoals de wijkleiders, politici, religieuze leiders of een politieagent in de wijk;
- graad van “algehele vertrouwen in anderen”, oftewel de mate van vertrouwen in al de eerder genoemde categorieën van mensen in de omgeving van de respondent.

De hierna gepresenteerde percentages geven steeds het aandeel aan van hoofden van huishoudens dat vertrouwen heeft in de verschillende categorieën van andere mensen in hun omgeving

Tabel 4: Aspecten van sociaal kapitaal Wishi t.o.v. 12 bestudeerde buurtmonitorwijken

	%	%	%	%
	Vertrouwen in “voor individu belangrijke anderen”	Vertrouwen in “willekeurige anderen”	Vertrouwen in vertegenwoordigers van maatschappelijke Instituties	Algehele vertrouwen in anderen
Wishi	20,4%	6,3%	22,5%	1,6%
Totaal	27,5	8,9	17,3	3,9

Bij gebrek aan onderzoeksgegevens voor de zone Mundo Nobo is het moeilijk aan te geven hoe het gesteld is met bovengenoemde indicatoren van vertrouwen. Ook uit gesprekken met individuele bewoners kon geen betrouwbaar beeld verkregen worden van de graad van vertrouwen in andere mensen van hun omgeving.

7. Leefbaarheid

Met leefbaarheid wordt bedoeld op de kwaliteit van de woon- en leefomgeving in de meest brede zin van het woord. Leefbaarheid geeft aan hoe aantrekkelijk en geschikt een wijk is om te wonen of te werken.

Zoals eerder aangegeven wordt er sinds eind jaren zestig aandacht besteed aan de leefomstandigheden in Wishi / Marchena. De leefbaarheid in de zone Wishi is door de jaren heen dan ook verbeterd door grote inzet van een aantal wijkbewoners, alsook door de start van programma's teneinde te komen tot verbetering van de fysieke en sociale omstandigheden in de wijk. De leefbaarheid is echter nog steeds voor verbetering vatbaar. Naast de milieuproblemen veroorzaakt door de aanwezigheid van de olieraffinaderij vormt ook het aanzicht van de wijken een probleem.

Ondanks enkele schoonmaakacties zijn er nog steeds een aantal krottenwoningen en autokarkassen die de omgeving ontsieren. Wel is de overlast van drugsverslaving en hangjongeren in de loop der tijd sterk verminderd.

Autowrak in Marchena

In het hiernavolgende wordt de leefbaarheid verder beschreven aan de hand van drie indicatoren te weten huisvesting, leefklimaat en infrastructuur.

Huisvesting

Het grootste deel van de woningen op Curaçao zijn eigendomswoningen. De verhouding tussen huur en eigendom op Curaçao is ± 1 huurwoning op 2 eigendomswoningen oftewel circa 50 huurwoningen per 100 eigendomswoningen. In 1992 waren er in Wishi 55 huurwoningen per 100 eigendomswoningen. Dit aantal is in de loop der jaren afgenomen tot 43 in 2007.

Tabel 5: Aantal huurwoningen per 100 eigendomswoningen

	Census 1992	Census 2001	Buurtmonitor 2007
Wishi	55	52	43
Curaçao	44	44	50*

*Dit percentage heeft slechts betrekking op de 12 bestudeerde aandachtswijken in de Buurtmonitor

Zowel in de volkstellingen van 1992 en 2001 als in de Buurtmonitor van 2007 scoort Wishi als een van de wijken waar de woningen het vaakst worden aangeduid als zijnde “in slechte staat”.

Tabel 6: Percentages woningen in slechte staat in Wishi (objectief)

	Census 1992	Census 2001	Buurtmonitor 2007
Wishi	18.8%	10.1%	18.3%
Curaçao	8.3%	5.4%	12.9%*

*Dit percentage heeft slechts betrekking op de 12 bestudeerde aandachtswijken in de Buurtmonitor

De slechte staat van vele woningen is ook één van de voornaamste motieven om te willen verhuizen. Van de 12 bestudeerde aandachtswijken in de Buurtmonitor is Wishi de wijk met de één na hoogste wens om te willen verhuizen.

Leefklimaat en Infrastructuur

De bewoners van Wishi zijn relatief gezien minder positief over de sociale integriteit en het leefklimaat in hun omgeving. Hierbij is de “stankoverlast” een van de voornaamste oorzaken waardoor ze het leefklimaat als minder positief ervaren.

De infrastructuur in Wishi is relatief beter vergeleken met de infrastructuur in de andere

---

bestudeerde wijken in de Buurtmonitor. Ook over winkel-voorzieningen en openbaar vervoer zijn de bewoners niet ontevreden.

Voor wat betreft de aanwezigheid van jongeren- en ouderenvoorzieningen, sportmogelijkheden, speelmogelijkheden en onderwijsvoorziening voor kinderen scoort Wishi relatief goed en is de tevredenheid van de bewoners ten aanzien van deze aspecten relatief hoog.

Slechts ten aanzien van straatverlichting en groenvoorziening geven de bewoners van Wishi iets vaker aan deze te missen. Ongeveer 25% van de bewoners van Wishi onderschrijven het gemis aan straatverlichting in hun omgeving. Degenen die wel straatverlichting in hun omgeving hebben zijn daar voor 90% tevreden over.

---

8. Veiligheid

Bij het bepalen van de veiligheid op wijkniveau wordt gekeken naar zaken zoals criminaliteit en vandalisme, verkeersoverlast, overlast door (hang) jongeren en donkere gebieden in de wijken. Ook situaties die bedreigend overkomen worden geanalyseerd.

Op basis van de antwoorden die de ondervraagden in de 12 bestudeerde wijken van de Buurtmonitor van 2007 gaven blijkt dat 75.7% van alle ondervraagden zich “veilig” tot “zeer veilig” voelt daar waar ze woont. Onveilig tot zeer onveilig voelt zich slechts 9.7% van de ondervraagden.

Wishi scoort op dit onderdeel beter dan de gemiddelde bestudeerde wijk. Bijna 85% van de mensen in Wishi gaf aan zich veilig tot zeer veilig te voelen in de wijk. Slechts 5% gaf aan zich onveilig te voelen.

In de gesprekken met wijkvertegenwoordigers komt dan ook naar voren dat na het vertrek van een aantal criminelen de wijk blijkbaar wat veiliger is geworden. Wel blijft het tekort aan/afwezigheid van straatverlichting een punt van aandacht die de veiligheid in de wijk negatief kan beïnvloeden.

9. Gezondheid

De “gezonde wijken” benadering is gebaseerd op de gedachte dat actieve deelname van de mensen bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling en aan het versterken van beoordeling- en beslissingsvermogens.

In achterstandswijken is in het algemeen meer sprake van gemeenschapszin, hetgeen een goede mogelijkheid biedt om de sociale norm positief te beïnvloeden.

Gezondheidsverschillen hebben volgens de literatuur te maken met de sociaal-economische positie van mensen, met hun gezondheidscultuur, hun huisvestingssituatie, hun opleidingsniveau en met het wel of niet hebben van werk. Al beïnvloeden de verschillende factoren elkaar is het moeilijk om aan te geven welke factor de meeste invloed heeft.

In de Buurtmonitor heeft men getracht zowel objectieve als subjectieve indicatoren in kaart te brengen.

De respondenten in Wishi ervaren hun gezondheid over het algemeen als slecht. Het gebruik van medicijnen in Wishi is relatief hoger dan in de andere bestudeerde wijken. Verder is Wishi de wijk met een van de laagste scores voor de indicator “gezonde eetgewoonte”.

Sentro Mediko Kas Chikitu

---

10. Sociale kaart

Voor een beschrijving van de sociale kaart is gekeken naar de voorzieningen op wijkniveau en/of die mede gericht zijn op de wijk. In het hiernavolgende is een overzicht opgenomen van de aanwezige voorzieningen. Ook wordt stil gestaan bij de commerciële voorzieningen in de wijk. Hierbij zij opgemerkt dat de wijken Wishi en Marchena als een soort centrum van de omgeving fungeert.

Sociaal Maatschappelijke Voorzieningen

Kas di Bario Otrobanda

Adres: Roodeweg 171

Telefoon: 462 4500

Kas di Bario Otrobanda (vroegere Wijkkantoor Ban Bario Bek) van de Dienst Werk en Inkomen is onderdeel van het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn en verleent sociaal maatschappelijke diensten aan bewoners van de wijken in hun werkgebied.

Bibliotheek:

De bewoners kunnen terecht bij de “Bus di Buki” die ook de wijk aandoet.

Standplaats: Parkeerplaats Marchena Hardware

Dagen: om de 3 weken op zaterdag

Tijdstip: 5:45 – 7:00 pm

Fundashon Vincentius Kòrsou.

Adres: Schottegatweg west 52A

Telefoon: 462 6994

Deze stichting verricht baanbrekend werk op het gebied van naschoolse opvang. De stichting draait met financiële steun van diverse fondsen en met vele donaties. De naschoolse activiteiten zijn bedoeld voor de kansarme kinderen van Wishi - Marchena. De kinderen krijgen huiswerkbegeleiding en een warme maaltijd, er wordt aandacht besteed aan diverse normen en waarden en ze worden geleerd hoe samen te werken, samen te spelen en elkaar te respecteren. De naschoolse activiteiten duren tot 17.00 uur.

Openbaar Vervoer

Naast kleine autobussen kunnen de bewoners van Wishi ook gebruik maken van de grote autobussen van Autobusbedrijf Curacao NV en met name de lijndiensten Schottegat, Otrobanda-Hato en Jan Doret.

Rooms Katholieke Kerk Hesus Misericordioso / Sta. Teresita

Adres: Schottegatweg west 33

Telefoon: 462 3367

Onderwijsvoorzieningen

Scholen

De schoolvoorziening in de omgeving van Wishi betreft zowel scholen van funderend onderwijs als middelbare scholen. Zowel de basisschool Monseigneur Willem Ellis als de VSBO school Ancilla Domini zijn gevestigd te Habaai.

Stichting Pro Alfa

Adres: Wishi 26

Telefoon: 462 -7985 / 461-7986

De Stichting Pro Alfa voorziet in onderwijs speciaal gericht op hen die in hun jeugd de kans tot het volgen van onderwijs niet hebben gekregen of niet konden benutten vanwege sociale of economische omstandigheden; de zogeheten tweede kans onderwijs.

Splikami

Adres: Schottegatweg West #52

Telefoon: 462-6767 / 560-3028

Fax: 462-6868

Splikami is een educatief faciliteitencentrum midden in de wijk Marchena. Het centrum beschikt over de nieuwste technologische ontwikkelingen en biedt hierbij “alternatief onderwijs” aan in de buurt. De stichting richt zich met name op de groep ongeschoolde, werkeloze, kwetsbare jongeren en ouderen, die op de een of andere manier zijn afgesloten van nieuwe technologische en educatieve ontwikkelingen. Splikami tracht op buurt- en wijkniveau, de gebruikers wegwijs en bekend te maken in het gebruik en de toepassing van deze technologische middelen.

Wijkorganisaties

Buurtcentrum Wishi Marchena

Adres: Wishi 224

Het buurtcentrum fungeert als ontmoetingsplek voor de inwoners van de wijk, biedt lokaliteiten en faciliteiten aan voor buurtinitiatieven en organiseert verschillende sociaal-culturele activiteiten voor de buurtbewoners.

(Para)medische Voorzieningen

Sentro Médico Kas Chikitu

Adres: Kas Chikitu z/n

Telefoon: 462 3550

Bij Sentro Médico Kas Chikitu kan men terecht bij een huisarts, een vroedvrouw, een diëtiste, een “diabetische” verpleegkundige en een psycholoog. Tevens worden er laboratorium

---

onderzoeken verricht.

In de wijk is geen apotheek gevestigd.

Sportvoorzieningen

De zone kent de volgende sportfaciliteiten:

- Voetbalveld Parke Ibi Scoop
- Een multifunctioneel Sportveld
- Honkbalpark Shon Ki Nicasia

Commerciële Voorzieningen

Naast bovengenoemde sociale voorzieningen kent Wishi Marchena een groot aantal commerciële voorzieningen variërende van nummerkantoren tot een hardware. Genoemd kan worden de bekende Marchena Hardware, maar ook een meubelfabriek, wasserette, benzines-tation, nummerkantoren, diverse snackbars en een drietal toko's, een minimarket die goed bereikbaar is voor de omgeving, Chinese restaurants, kantoor lotto verkoop, wasserette, bandenreparatie en een bakker.

---

11. Wensen en behoeften van bewoners

Het buurtprofiel is een combinatie van objectieve en subjectieve data. In de eerdere hoofdstukken is naast relevante ontwikkelingen op verschillende gebieden dan ook aangegeven hoe de bewoners deze ontwikkelingen beleven.

In het onderhavige hoofdstuk worden de wensen en behoeften van de bewoners op een rij gezet.

- Een oplossing voor de vervuiling in de wijk, inclusief de rookoverlast van Isla.
- Verbeteren van de bereikbaarheid en kwaliteit van nutsvoorzieningen
- Verbeteren van de onderhoudssituatie van de wegen
- Vinden van oplossingen voor leegstaande woningen en langdurig braakliggende particuliere gronden
- Realiseren van meer werkgelegenheid in de omgeving
- Creëren van meer en professionelere kinderopvang/naschoolse mogelijkheden
- Creëren van meer leer- en zelfontwikkelingsmogelijkheden in de omgeving
- Verbeteren van de dienstverlening aan, de zorg voor en toezicht op de ouderen in de wijk
- Verhogen van de veiligheid in de wijk
- Creëren van een wijk waar mensen op elkaar letten en waar overlast in de ruimste zin des woord wordt bestreden.
- Verbeteren van de straatverlichting in de wijk
- Verhogen van de zichtbaarheid en beschikbaarheid van politie in de wijk
- Creëren van gemeenschappelijke openbare ruimtes in de wijk zoals ontmoeting-, speel-, en sportmogelijkheden.
- Verbeteren van de medische zorg naar de wijk toe
- Creëren van meer zinvolle economische activiteit in de wijk

---

12. Wijkontwikkeling

Naast de 4 wijken - Sucasa, Wishi, Marchena en Sans Souci- die conform de geografische positionering tot de zone Wishi behoren, geven de wijkvertegenwoordigers aan dat ook de wijken Cas Chikitu, Australië Seru Frances en Veeris tot de zone Wishi behoren. De wijken Wishi en Marchena nemen een centrale positie in.

De wijken Wishi en Marchena worden gescheiden door de Schottegatweg west. Waar Marchena duidelijk verkaveld is met een aantal geasfalteerde wegen is Wishi gebouwd zonder een voorafgaand plan, ontbreken er straatnamen en gaat het erf van de ene woning over in de andere. Wishi is particulier eigendom. Blijkbaar vormen zowel het feit dat het particulier eigendom betreft als de ongestructureerde verkaveling een belemmering voor de overheid om over te gaan tot het asfalteren van de wegen. Dit stond de verdere ontwikkeling van de wijken voor lange tijd in de weg.

Het terrein is in het verleden aan de overheid aangeboden voor de prijs van NAf. 17,- per m². (wanneer precies?)

Het gebied stond echter bekend als een hoog risico gebied. De koop is dan ook niet geconcretiseerd.

Later, toen er wel interesse was voor een eventuele koop is de aanbodprijs verhoogd tot NAf. 35,- per m². (wanneer precies?) Het gebied is echter nog steeds in particuliere handen.

Samen met vertegenwoordigers van andere actieve wijken en de overkoepelende organisatie “Unidat di Bario” hebben vertegenwoordigers van Wishi/ Marchena in de jaren negentig deelgenomen aan verschillen congressen, seminars en studiedagen gericht op wijkverbetering. Ook hebben ze meegewerkt aan verschillende initiatieven die wijkverbetering tot gevolg moesten hebben.

Wishi heeft in 1996 een donatie van NAf. 60.000 ontvangen van de raffinaderij.

Het feit dat de wijk particulier bezit is die zich kenmerkt door een ongestructureerde verkaveling staat de wijkontwikkeling in deze zone echter nog steeds in de weg.

Verskillende (ex)- bewoners hebben zich in de loop der tijd ontwikkeld tot onder meer advocaten, artsen en psychiaters en politici.

Ook kent de buurt een groot aantal families die te goede naam en faam bekend staan in de Curaçaose samenleving. Het betreft de families Bernadina, Conquet, Elassaiss, Eleonora, Halabi, Hodge, Kibbelaar, Knoppel, Kusters, Louisa, Martina, Monte, Pieterella, Richardo, Rosinda, Sylvano en Ys.

Tot slot kan worden vermeld dat de Carnaval en Seu optocht sinds jaren door Wishi en Marchena gaan.

Bijlage 1: Profiel zone Wishi

	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Wishi 1992	Wishi 2001	Wishi 2007
Bevolking	144097	130627	2262	1899	
Sexratio	111	116	114	113	121.9
Jongeren % (0-14 jaar)	25.9	23.6	27	25	18.8
Personen 15-65 jaar			66	62	66.1
Ouderen %	8.1	10.8	9	11	15.1
Katholieken %	81.3	80.1	86	85	
Onkerkelijk %	4.2	3.9	2.8	2.2	
Papiamentstalige Huishouden	83.3	80.8	90	85	
Allochtonen	12.5	15.8	10.6	18.1	
Vertrekplannen		6.2		4.3	
Tienermoeders	7.0	7.3	5.6	23.6	14.3 (*)
Opleidingsniveau			8.7	17.6	22.5
Schoolparticipatie 15-19 jaar	72.5	81.5	61.9	73.8	85.4
Schoolparticipatie 0-3 jaar	35.2	42.4	28.4	26.5	
13-14-15 jaar op basisschool	26.2	19.2	37.9	32.7	30.8
Hoog opgeleid/100 laag opg	26.2	19.2	8.7	17.6	
Drop out %	45.3	45.2	53.4	60.8	
Analfabeten%	3.9	3.6	6.1	4.4	
Schoolbussers %	11.4	12.4	8.3	12.7	
Gem. Inkomen werkende	2646	2273	1539	1618	
Gem. huishoudinkomen	3451	3701	2136	2098	
Werkloos %	16.9	15.8	24.1	20.7	
Jeugdwerkloosheid	32.7	103	91	41.1	
Langdurig werkloos		49.1		48.0	
Economische afhankelijkheid	179	182		189	

Buurtmonitor gegevens Tienermoeder leeftijdscategorie 13-19 is 12.0% voor de zone Wishi en leeftijdscategorie 15-19 is 14.3%

Vervolg profiel Wishi

	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Wishi 1992	Wishi 2001
	26.3	20.7	29.0	27.8
% tijdelijke baan				
Tijdelijke baan - vaste baan ratio	35.8	26.2	40.8	
% werkgevers	7.7	9.2	5.0	4.4
% losse jobs	10.3	7.4	13.0	11.4
% onderstandtrekkers	6.3	8.2	9.9	13.3
% met bus naar werk	16.8	15.4	34.1	36.0
Groei/afname met bus naar werk	- 1.4		1.9	
Aantal bewoonde woningen /km	43161		683	
Gemiddelde woonbezetting	3.5	3.0	3.3	2.8
Oppervlakte woning	125.9		99.2	
Leegstand per 100 bewoonbare woningen	8		10	
% slechte woningen	8.3	5.4	18.8	10.1
Aantal huur per 100 eigendoms woning	44	44	55	52
Gemiddelde huurprijs	364	475	208	299
Huishoudinkomen huurders huurwoningen	3001.3		1651.5	
Aanwezigheid score basisvoorzieningen	5.8	5.8	5.8	5.9
Aanwezigheid score luxe voorzieningen		6.0	5.0	5.8
% autobezit per 100 HH	102	101	62	57
% vrouwelijke hoofd HH	34.7	39.6	47.5	49.8
% meergezins HH	9.6	8.0	8.5	7.6
% éénouder met kinderen < 18 jaar	10.5	7.8	8.0	10.0
% eenpersoonshuishoudens	15.7	20.7	21.4	24.5

Belangrijke resultaten uit buurtmonitor 2007 voor Wishi

- Hoog aandeel eenpersoonshuishoudens (alleenstaanden)
- Hoog percentage éénpersoonshuishoudens (alleenstaanden) met een vrouw aan het hoofd
- Sterke stijging sexratio
- Verdere 'ontgroening' en 'vergrijzing' sinds Census 1992
- Verdere stijging opleidingsniveau sinds Census 1992
- Ca 40% werkenden
- Percentage werkloosheid 23%

Bijlage 2: Geraadpleegde informanten

Het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn wil hierbij een woord van dank uitspreken aan een ieder die op welke wijze dan ook een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit buurtprofiel. De bijdrage van de wijkvertegenwoordigers zijn in deze van onschatbare waarde geweest. Met dank aan:

- Bewoners van de zone Wishi
- De heer Kenneth Valpoort
- De heer Hooten (van Splikami)

Bijlage 3: Geraadpleegde informatiebronnen

Centraal Bureau voor de Statistiek (1994), *Census atlas 1992*, Curaçao, Nederlandse Antillen

Centraal Bureau voor de Statistiek (2002), *Census atlas 2001*, Curaçao, Nederlandse Antillen

Centraal Bureau voor de Statistiek (2003), *Huishoudens in de Nederlandse Antillen, Curaçao*, Nederlandse Antillen

Centraal Bureau voor de Statistiek (2004), *Leefsituatie in enkele achterstandsbuurtten van Curaçao; historische achtergronden en statistische feiten*, Curaçao, Nederlandse Antillen

Centraal Bureau voor de Statistiek (2006), *Arbeidskrachtenonderzoek Curaçao*, Curaçao, Nederlandse Antillen

Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (2010), *Jong & Moeder. Een inventariserend onderzoek naar de situatie van tienermoeders op de Nederlandse Antillen, FAJ in samenwerking met SIFMA, in opdracht van Samenwerkende Fondsen Aruba en Nederlandse Antillen*, Curaçao / Sint Maarten

Jaffe, R. (2006) *Urban Blight in the Caribbean: City, Environment and Culture in Curaçao and Jamaica*, PhD Thesis, Leiden University, the Netherlands.

Paula, A. (2005), *The Cry of My Life*,

Sociaal Kennis Centrum (2007), *Buurtmonitor 2007*, Curaçao, Nederlandse Antillen

Weeber, C. & Witteveen, I., *Urgentieplan Buurten*, Curaçao

Colofon

Buurtprofiel Wishi

Teksten:

RE-SETConsult

In opdracht van:

Ministerie SOAW

Foto's:

RE-SETConsult

Grafische vormgeving:

Ariadne Faries

Print/Distributie:

Ministerie SOAW

Informatie:

Ministerie SOAW

Sector Familie en Jeugd

Apna gebouw 5e verdieping

Tel: 466 93 43

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**